

VIL-teamet , Utbildningsenheten

# KUT

Kliniska utbildningsteam



Foto: Maskot Bildbyrå AB

Kliniska utbildningsteam (KUT) är en handledningsstruktur vid mottagande av studerande. KUT bygger på studentledda vårdlag där studenter och elever, i ordinarie verksamhet under handledning, får möjlighet att i en klinisk vardag utveckla sina praktiska och teoretiska färdigheter kopplat till utbildningsmålen.

Lärandemiljöns kvalitet säkras genom ett enhetligt arbetssätt med tydliga roller och systematiska lärandemoment där utrymme ges för reflektion, återkoppling och progression. Handledningen i hela Region Jämtland Härjedalen ska vara jämlik och av hög kvalitet, samtidigt som patientsäkerheten värnas och det pedagogiska uppdraget tydliggörs.

## Varför KUT?

Region Jämtland Härjedalen har ett ansvar att erbjuda VIL (klinisk praktik) gällande avtal och överenskommelser med lärosäten och utbildningsanordnare. För att lyckas krävs strukturer för studentmottagandet som både är hållbara över tid och vedertagna i alla verksamheter som tar emot studenter.

Tidigare utmaningar har handlat om variation i handledarkompetens, schemaläggning, tillgång till utrustning, otydliga processe och skiftande arbetssätt mellan verksamhet. KUT adresserar dessa utmaningar genom att samla arbetet kring studerande i en gemensam modell där Peer learning, reflektion och omvårdnadsprocessen är bärande pelare. Modellen skapar förutsättningar för likvärdig handledning, bättre lärandekvalitet och tydligare koppling mellan teori och praktik.

### Syfte

Syftet med KUT är alltså att stärka kvalitet och likvärdighet i VIL, att ge studenter och elever utrymme att fördjupa sina kunskaper, reflektera kring styrkor och utmaningar samt att synliggöra det teamarbete och omvårdnadens kärnprocesser som är centralt i sjuksköterskans respektive undersköterskans yrkesroller. Genom ett strukturerat arbetssätt kan studerande under handledning successivt ta ett större ansvar, koppla samman teori och praktik och växa in i framtida yrkesroller.

## KUT vilar på tre grundpelare

### 1. Peer learning

Peer learning innebär att de studerande lär i samarbete med varandra. Stor vikt läggs vid att studenter och elever själva är aktiva i sitt lärande, eftersöker kunskap, stödjer, undervisar och reflekterar med varandra. De studerande hjälper varandra till utveckling genom att ge återkoppling. Rollerna mellan den som lär och den som lär ut växlar utifrån olika situationer som uppstår. Peer learning ger de studerande möjlighet att träna och praktisera samarbete, kommunikation, reflektion och återkoppling.

*För att läsa mer om hur vi i Region Jämtland Härjedalen arbetar med Peer learning som handledningsmodell gå in på [vardgivarwebb.regionjh.se/peer](http://vardgivarwebb.regionjh.se/peer)*

## 2. Reflektion

Reflektion kan beskrivas som att återuppleva en händelse och att analysera det som hänt. I en lärande kontext är reflektion ett verktyg för att sätta samman teori och praktik, och har en stor betydelse för kunskapsutvecklingen hos studenter och elever. Reflektion ger de studerande möjlighet att se olika perspektiv på ett problem och självständigt komma fram till lösningar. Studenter och elever förväntas att kritiskt granska sitt eget och andras arbete, vilket utgör en grund till kritiskt tänkande och ifrågasättande. Region Jämtland Härjedalens rekommendation är att strukturera reflektionen enligt Gibbbs reflektionscykel, vilken hjälper studerande att gå från beskrivning till värdering, analys, slutsats och handlingsplan.

## 3. Omvårdnadsprocessen

Omvårdnadsprocessen är en systematisk modell för att beskriva omvårdnadens moment. Processen ska ses som en dynamisk, systematisk problemlösningsmodell i fem steg: bedömning, diagnos, planering, genomförande samt utvärdering. Arbetet kring omvårdnadsprocessen ska bidra med att tydliggöra ämnet omvårdnad som självständigt kunskapsområde där sjuksköterskan har sitt ansvarsområde och undersköterskan sitt arbetsområde. I en miljö där medicinska uppgifter lätt tar plats hjälper omvårdnadsprocessen till att tydliggöra omvårdnad som kunskapsområde och visar hur sjuksköterskans och undersköterskans ansvar samverkar med övriga professioner. Omvårdnadsprocessen behöver strategier för samarbete och träna på att hantera konkurrens, fördela arbetsuppgifter, planera och utföra praktiska moment. De ska växa i roller som både ledare och följare, vilket speglar arbetsteamets vardag.

Foto: Håkan Wike



# Definitioner av begrepp som är centrala i KUT



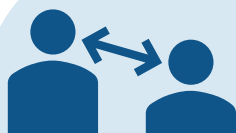
## Kommunikation

Kommunikation ses som en nyckelkompetens inom vården. Kommunikation innebär alltid ett samspel mellan människor och en växelverkan mellan att förmedla och att lyssna, samt att försäkra sig om att innehållet har uppfattats på rätt sätt eller inte kan misstolkas. Att kunna uttrycka sig och förmedla korrekt information på ett tydligt sätt i tal och skrift är avgörande för att samarbetet ska bli korrekt, effektivt och patientsäkert.



## Samarbete

All sjukvård innebär teamarbete och kvaliteten på vården är beroende av teammedlemmarnas förmåga till samarbete. Samarbete skapas utifrån roller och professioner kring patienten där målet är en säker vård av god kvalitet. Teamet kan ses som en grupp individer med särskilda kompetenser som tillsammans arbetar mot gemensamt uppsatta mål med ett ömsesidigt och jämlikt ansvar. Resultatet av teamets gemensamma arbete är större än summan av varje individs insats, så kallad samarbetsvinst.



## Handledningsbar

Att vara handledningsbar innebär att förstå vad handledning är. Hur redo är studenten/eleven att handledas och utvecklas. Att vara handledningsbar innebär också att förstå strukturen i handledning, och i den strukturen se sin egen funktion och roll likväl som handledarens ansvar, funktion och roll.



## Studentaktivt lärande

Ett studentaktivt lärande innebär att den studerande är insatt i de mål som förväntas uppnås i den kurs de är i. Studerande förmedlar då sina styrkor och upplevda utmaningar till handledare som därmed får förutsättningar att ge stöd inom rätt område och i rätt tid utifrån den studerandes individuella behov. De studerande ansvarar själva för att driva sin utveckling framåt och kan uttrycka vad de har för lärandebehov.

# Så fungerar KUT i praktiken

Ett kliniskt utbildningsteam består av studenter/elever samt ett handledarteam. Upp till fyra sjuksköteskestudenter och fyra undersköterskeelever kan ingå, fördelade över dag- och kvällspass.

Det kliniska arbetet kring patienter planeras, prioriteras och genomförs av de studerande, under handledning av det ansvariga handledarteamet för arbetspasset. Kontinuerlig återkoppling och gemensam reflektion är inbyggda moment, vilket skapar trygghet och progression i lärandet.

Då KUT bygger på Peer learning behöver studentparet redan vid praktikstart samtala om lärostilar, tidigare erfarenheter och förväntningar samt vad som skapar trygghet. Konstruktiv återkoppling är en grundförmåga och stor vikt läggs vid att den är respektfull, konkret och inriktad på att utveckla. Lika viktigt som att ge konstruktiv återkoppling är att kunna ta emot den utan prestige och att omsätta den i handling. På detta sätt blir relationen i studentparet en kraftfull motor för lärande och professionell mognad.

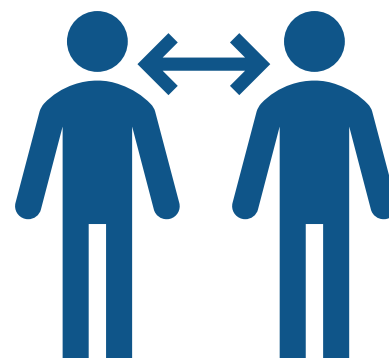
## Checka in och checka ut

Varje pass inleds med checka in, där teamet i korthet går igenom dagens läge, uttalar förväntningar, fördelar roller och sätter en övergripande plan för arbetspasset.

Under passet görs planerade avstämningar för att följa upp prioriteringar, justera strategi och säkerställa patientsäkerheten.

Passet avslutas med checka ut som är en strukturerad återkoppling och reflektion där styrkor och utvecklingsområden synliggörs. Vid behov kan checka ut gärna fördjupas med stöd av Gibbs reflektionscykel.

Denna struktur skapar tydlighet och förutsägbarhet för både studerande och handledare.



## Roller och ansvar

### De studerande

Studenter och elever är aktiva teammedlemmar i vårdlaget, med ansvar för att koppla samman kursmål med det praktiska arbetet, tar initiativ och uttrycker sina behov i enlighet med ett studentaktivt lärande.

I teamet planerar och prioriterar studerande vårdinsatser, genomför omvårdnadsåtgärder under handledning och samverkar med övriga professioner.

Det är viktigt att studerande uttalar sina tankar, planer och vad som planeras genomföras, så att handledare kan följa resonemang, nivåanpassa uppgifter och säkerställa patientsäkerheten.

Studerande deltar aktivt i reflektion, dokumenterar sin utveckling och tränar på att ge och ta emot återkoppling.

Studerande har inte det yttersta ansvaret för patientsäkerheten, men förväntas agera professionellt och alltid be om stöd när tveksamhet uppstår.

## Handledarteamet

Handledarteamet utgörs av den sjuksköterska och den undersköterska som för dagen ansvarar för vårdlaget. Deras uppdrag är att handleda de studerande under arbetspasset, skapa struktur och trygghet samt att vara professionella förebilder i omvårdnadsarbetet.

Handledarteamet ger daglig återkoppling, både muntligt och skriftligt, och säkerställer att de studerande får ”frihet under ansvar” inom tydliga ramar.

Teamet synliggör omvårdnadsprocessen i praktiken, ställer öppna och reflekterande frågor samt vägleder de studerande i att ta nästa steg i sin progression.

Patientsäkerheten står alltid i centrum och handledarteamet tar över när det finns risker eller när uppgiften ligger utanför de studerandes aktuella kompetens.

## Bedömande handledare

Den bedömande handledaren har ett övergripande pedagogiskt ansvar under VIL för en eller flera studerande. I rollen ligger ansvar för att planera, följa upp och bedöma studerandes kompetens i relation till kursens lärandemål.

Den bedömande handledaren samlar in underlag från daglig återkoppling, har dialog med handledarteam och andra kollegor angående deras upplevelser av studerandes måluppfyllnad och progression, genomför halv- och slutsamtal samt dokumenterar i underlag för bedömning.

En central uppgift är att tidigt identifiera hinder i studerandes progression och initiera stödinsatser i samverkan med lärosätet/utbildningsanordnaren. Vid behov upprättas en handlingsplan som tydliggör mål, åtgärder och uppföljning.

## Daglig återkoppling

Reflektion är både ett individuellt och gemensamt ansvar.

Med stöd av Gibbs reflektionscykel kan teamet utgå från upplevelse och handling för att dra lärdomar.

Den dagliga återkopplingen är ett forum för dialog där handledaren lyfter styrkor, synliggör utvecklingsområden och tillsammans med studerande formulerar nästa steg.

De studerande förväntas bidra aktivt genom att beskriva sina iakttagelser, ställa frågor och uttrycka vilket stöd som bäst främjar deras lärande.

När återkoppling ges kontinuerligt blir progressionen mer förutsägbar och risken för sena överraskningar minskar.





## Kontaktinformation



Webbsida:  
[vardgivarwebb.regionjh.se/kut](http://vardgivarwebb.regionjh.se/kut)



Mejl:  
[utbildningssamordning@regionjh.se](mailto:utbildningssamordning@regionjh.se)

**En region att längta till och växa i**

